

ARBEIDSRETTE

Sympatiaksjoner. Internasjonal privatrett – rettsvalg. Prosess – forhandlingskrav.

Hovedavtalen mellom LO/Industri Energi og Norges Rederiforbund (NR) punkt 17.1 bestemmer at sympatiaksjoner kan iverksettes til støtte for annen lovlig konflikt i Norge. LO/Industri Energi hadde varslet sympatiaksjon blant medlemmer i Archer AS til støtte for krav fra Industri Energi om opprettelse av Oljeserviceavtalen som en direkteavtale med det britiske selskapet Schlumberger Oilfield UK Ltd (SLB UK). Avtalen skulle gjelde for det arbeidet som ble utført på norsk kontinentalsokkel. Spørsmålet var om denne sympatiaksjonen var til støtte for en «lovlig konflikt i Norge». Formålet med aksjonen måtte etter punkt 17.1 være å støtte hovedkonflikten. NR viste blant annet til at en sympatiaksjon blant medlemmer i Archer AS i liten grad ville få virkning overfor SLB UK, og derfor ikke oppfylte formålkravet. Arbeidsretten bemerket at aksjonens virkninger var et moment i vurderingen av hva som var aksjonens formål, og at retten i alminnelighet ikke prøvde hensiktsmessigheten eller forholdsmessigheten av sympatiaksjoner. I dette tilfellet ville aksjonen faktisk få virkning for det arbeidet SLB UK utførte på sokkelen. Det kunne på den andre siden ikke legges til grunn at sympatiaksjonen hadde til formål å løse en rettstvist mellom LO/Industri Energi og NR om rett til å nekte å utføre arbeid sammen med streikebrytere, eller at den for øvrig grep inn i tariffordet eller interesestetvister mellom LO og NR. Det var derfor sannsynliggjort at formålet med streiken i Archer AS var å støtte hovedkonflikten. Spørsmålet om aksjonen ville bli gjennomført til støtte for en konflikt «i Norge» måtte avgjøres ut fra om konflikten hadde nærmest tilknytning til Norge eller et annet land, med utgangspunkt i forholdene på det tidspunktet plassoppsigelsene i hovedkonflikten ble gitt. Det ble lagt vekt på at de ansatte som var tatt ut i streik i hovedkonflikten, i flere år hadde gjort tjeneste på fartøyet Island Captain som i lang tid kun hadde utført brønnstimulering på Ekofiskfeltet. I vurderingen ble det også lagt vekt på at tariffkravet gjaldt opprettelse av Oljeserviceavtalen som en direkteavtale, og at det var enighet om at denne avtalen etter sitt innhold omfattet den type arbeid som ble utført av SLB UK. Kravet om en lovlig hovedkonflikt måtte vurderes ut fra norsk rett. Selv om tariffpartene som utgangspunkt kan avtale hvilket lands rett som skal legges til grunn, måtte det ut fra LOs anførsler prejudisielt tas stilling til om det var norsk eller britisk rett som skulle legges til grunn ved avgjørelsen av om hovedkonflikten var lovlig etter Hovedavtalen punkt 17.1. Arbeidsretten kom til at sakens momenter alle trakk i retning av at hovedkonflikten hadde nærmest tilknytning til norsk rett, uten hensyn til om rettsvalget måtte avgjøres på grunnlag av Irma Mignon-formelen eller Roma II-forordningens artikkel 9 eller artikkel 4 nr. 3. NR fikk medhold i påstand om at det var et vilkår for å gjennomføre sympatiaksjon at den ble gjennomført til støtte for en hovedkonflikt «i Norge», det vil si at det gjaldt et krav om at hovedkonflikten hadde tilknytning til Norge og ikke til et annet land. Etter tvisteforløpet og tvisteforhandlinger var det ikke grunnlag for avvisning av kravet om dom for tarifførståelsen.

**Dom 5. februar 2024 i
sak nr. 23/74, AR-2024-2**

Landsorganisasjonen i Norge, med Industri Energi (advokat Lornts N. Nagelhus, advokat Andreas van den Heuvel og advokat Yvonne Evensen) mot Norges Rederiforbund (advokat Are Gauslaa og advokat Thomas Aa. Rasmussen).

Dommere: Tron Løkken Sundet, Hanne Inger Bjurstrøm, Liv Gjølstad, Tor-Arne Solbakken, Tore Ulleberg, Jan Olav Andersen og Bent Ove Hanasand

- (1) Saken gjelder spørsmål om en varslet sympatiaksjon strider mot Hovedavtalen mellom Landsorganisasjonen i Norge (LO) og Norges Rederiforbund (NR) punkt 17.1 første setning.
- (2) **Kort presentasjon av tarifforholdet og de berørte virksomhetene**
- (3) Partene er bundet av Hovedavtalen mellom LO og NR som i kapittel XVII har bestemmelser om gjennomføring av sympatiaksjoner. Partene er i tillegg bundet av Oljeservicebedriftavtalen (OSBA) mellom NR og LO/Industri Energi.
- (4) OSBA er en hengeavtale til Oljeserviceavtalen (OSA), som ble etablert i 1992 mellom LO/NOPEF (nå Industri Energi) og NHO/Oljeserviceselskapenes Landsforening (senere Oljeindustriens Landsforening, nå Offshore Norge). NR hadde opprinnelig ikke oljeservicebedrifter blant medlemsvirksomhetene, jf. ARD-2006-1 avsnitt 12 flg. Etter en vedtektsendring i 1997 startet NR og NOPEF forhandlinger med sikte på å etablere en egen overenskomst for oljeservicebedrifter som meldte seg inn i NR. Dette ledet til opprettelsen av OSBA mellom NR og LO/NOPEF i 1998.
- (5) Industri Energi har fremmet krav overfor Schlumberger Oilfield UK Ltd (SLB UK) om opprettelse av OSA som en tariffavtale (direkteavtale) med dette selskapet. SLB UK har forretningssted i Storbritannia, men har en norskregistrert avdeling (NUF). Konsernet har også et norsk selskap – Schlumberger Norge AS – som ikke er involvert i tvisten mellom Industri Energi og SLB UK. Etter at forhandlinger og mekling i tvisten ikke førte frem, er det iverksatt streik for 9 medlemmer av Industri Energi ansatt i SLB UK.

- (6) SLB UK leverer blant annet brønnstimuleringstjenester, herunder til Ekofiskfeltet. Brønnstimulering utføres for å frigjøre lommer med olje og gass i havbunnen, og dermed øke produksjonen. Arbeidet utføres ved at en slange fra fartøyet som skal utføre brønnstimulering, kobles opp mot oljeplattformen og borehullet, slik at det kan pumpes syre eller andre midler ned i brønnen. I forbindelse med arbeidet er det behov for transport av brønnstimuleringsutstyr og verktøy for oppkoblingen mot brønnen. Dette arbeidet – gjerne omtalt som wireline-tjenester – utføres av andre selskaper, slik som Archer AS, etter avtale med ConocoPhillips, som er operatør for Ekofiskfeltet.
- (7) Arbeidet med brønnstimulering har blitt utført med skipene Island Captain, Island Centurion og Big Orange XVIII. Tvisten er knyttet til arbeid som er utført på norsk kontinentalsokkel av personell på skipet Island Captain, som er registrert i Norsk Ordinært Skipsregister (NOR). Alle de ansatte fra SLB UK som er berørt av tvisten, er britiske statsborgere og bosatt i Storbritannia.
- (8) Bakgrunnen for kravet overfor SLB UK er arbeid som er utført i henhold til en kontrakt fra 2011 inngått mellom ConocoPhillips Skandinavia AS og Schlumberger Offshore Services Ltd. Denne kontrakten avløste en tidligere femårig kontrakt inngått med tre andre selskaper i Schlumberger-konsernet. Kontrakten har senest blitt forlenget frem til 2026. SLB UK leverer tjenester til Schlumberger Offshore Services Ltd. som ledd i dette selskapets oppfyllelse av avtalen med ConocoPhillips.
- (9) Island Captain opererer ut fra Esbjerg i Danmark, hvor skipet ligger til kai og har base for forsyninger og vedlikehold. Personell fra SLB UK møter opp i Esbjerg for deretter å seile til Ekofiskfeltet for å utføre brønnstimuleringsarbeid.
- (10) Industri Energi har varslet sympatiaksjon til støtte for hovedkonflikten mellom Industri Energi og SLB UK. Plassoppsigelse er meddelt for medlemmer i Archer AS, som blant annet leverer tjenester i form av kabeloperasjoner (wireline) til ConocoPhillips.
- (11) **Kravet om tariffavtale med SLB UK**

- (12) Spørsmålet om lønns- og arbeidsvilkår for ansatte fra SLB UK som arbeidet på Island Captain ble diskutert blant personellet fra slutten av 2021. Kenneth Hope tok på vegne av de ansatte opp krav om lønns- og arbeidsvilkår i samsvar med bestemmelsene i OSA. I e-post til SLB UK den 5. mai 2022 uttaler han:

«With regards to a solution, we are simply looking at being put in line with our Scandinavian counterparts. We wish to be paid and have the same benefits as everyone else working on the Norwegian Continental Shelf. We also wish to be protected, from being socially dumped while working on the Norwegian Continental Shelf in the future and all of this, in accordance with "The 357 Agreement of 2020 Oil Service companies".»

- (13) Industri Energi fremmet i begynnelsen av 2023 krav om tariffavtale med SLB UK. Anmodning om forhandlingsmøte sendt til virksomheten i e-post 13. januar 2023 skal ikke ha blitt besvart. Forbundet fremmet 1. februar 2023 formelt krav overfor SLB UK om opprettelse av en tilslutningsavtale («Affiliation Agreement») til OSA. I brevet ba forbundet om forhandlingsmøte og varslet at kravet eventuelt ville bli fulgt opp i henhold til reglene i arbeidstvistloven:

«We have members formally employed through Schlumberger Oilfield UK Plc on the Island Captain and in accordance with the Norwegian Labour Disputes Act we formally claim for a Collective Agreement. As we understand it this company could now be formally called Schlumberger Oilfield UK Limited sharing the same organizational number, we trust the company will clarify this.

The following Collective Agreement between Industri Energi and Offshore Norge is the correct agreement in connection with the activities these personnel perform on the NCS.

• Oil Service Agreement - nr 357

In connection with this formal claim for a Collective Agreement, we hereby request for a negotiation meeting with your company. In the meeting we can also go through the details relating to the proposed agreement along with the possible consequences for the company for rejecting our tariff claim. We suggest a meeting in week 7, at a location of your choosing, our negotiation team are prepared to travel to your location, if this is more convenient for you.

Minutes will need to be taken on the day from the negotiations on whether the company accept or reject our claim for a tariff agreement. By the company not responding to our request for a meeting and refusing dialogue with Industri Energi, we will assume that the company do not accept our claim and we will proceed with measures according to the Norwegian Labour Disputes Act.»

- (14) Kravet om forhandlingsmøte og tariffavtale ble formelt avslått i e-post fra SLB UK til Industri Energi 10. februar 2023.
- (15) Industri Energi varslet plassoppsigelse for 9 medlemmer i SLB UK som etter forbundets vurdering arbeidet på Island Captain. I brev 28. februar 2023 uttales det om årsaken til plassoppsigelsen:

«Our British members who work onboard the Island Captain provide well stimulation services on the Ekofisk field, this vessel is permanently assigned to this field and works there all year round, the contract with ConocoPhillips lasts until 2027. Our members are vastly underpaid according to the prevailing OSA, with significantly lower basic salary, no payment for overtime or nightshift allowance, to mention a few, basically gross social dumping. Certain individuals regularly work beyond fourteen (14) hour shifts, this is illegal according ... Some of our members have continuously worked for Schlumberger for fifteen (15) years on the Norwegian Continental Shelf (NCS) but have never paid even one (1) Norwegian Krone into the Norwegian national insurance system. Your company have provided no explanation on how the exemption rule of five (5) years was circumvented.»

- (16) Industri Energi sendte samtidig melding til Riksmekleren om plassoppsigelsene. Mekling i tvisten ble gjennomført 16. mars 2023, men førte ikke til enighet mellom partene.
- (17) I brev fra SLB UK til Industri Energi 20. mars 2023 uttales det at de ansatte hadde rett til å la seg representere av en britisk fagforening. Da Industri Energi ikke hadde innhentet godkjenning i samsvar med britiske regler, mente virksomheten den ikke kunne anerkjenne forbundet som representant for de ansatte, eller plassoppsigelsen som et gyldig varsel om arbeidsstans.
- (18) Streik blant medlemmene i SLB UK ble iverksatt fra 30. mars og 27. april 2023.
- (19) Industri Energi har revidert tariffkravet 23. mars og 25. oktober 2023, men endringene har ikke betydning for spørsmålene i den foreliggende saken.
- (20) **Varsler om sympatiaksjon og tvistebehandlingen**
- (21) Arbeidsstansen førte til forsinkelser i arbeidet med brønnstimulerings- og vedlikeholdstjenester på Ekofiskfeltet. Etter Industri Energis vurdering hadde SLB UK omdisponert personell for å sikre fortsatt levering av brønntjenester, og forbundet mente det pågikk streikebryteri. I oppslag på forbundets nettsider 8. juni 2023 uttales det at forbundets medlemmer nå ble tvunget til å medvirke til streikebryteri. I oppslaget heter det:

«Industri Energis medlemmer i Archer, Odfjell og ConocoPhillips blir, i dagens situasjon, tvunget til å hjelpe de uorganiserte å gjøre brønnstimuleringsjobben. Det er åpenbart at oljeselskapet ConocoPhillips er fullt ut orientert og har akseptert den situasjonen som nå er oppstått.»
- (22) Tillitsvalgte i Halliburton, ConocoPhillips, Odfjell og Archer gjorde gjeldende at medlemmene hadde rett til å nekte å utføre arbeidsoppgaver i medhold av Hovedavtalen punkt 6.6. I protokoll fra tvisteforhandlingene i Archer heter det:

«IE hevder

Vi har den senere tid blitt gjort kjent med at det er satt inn personell fra SLB UK som normalt arbeider om bord på søsterskipet Island Centurion, til å overta jobbene til Industri Energis streikende medlemmer i SLB UK. Dette fra flere kilder, gjennom møter med forbundet og på nettsiden www.industrienergi.no.

Med bakgrunn i det ovenstående ser dette for oss ut som streikebryteri, og med den begrunnelse har Industri Energi Archer konkludert med at vi mener at de uorganiserte som er satt inn for å overta de streikendes arbeid opptreer utilbørlig. Vi mener derfor at Industri Energi Archers medlemmer kan benytte seg av retten, avtalefestet i Hovedavtalen punkt 6.6 til å ikke jobbe sammen med disse.

Bedriften hevder

Archer er ikke enig i at Hovedavtalen punkt 6.6 er anvendelig i et slikt tilfelle, og mener det vil være tariffstridig å nedlegge arbeidet.»

- (23) Spørsmålet om rett til å nekte å arbeide sammen med ansatte fra SLB UK har ikke blitt fulgt opp som egen tvistesak.
- (24) LO varslet sympatiaksjon 18. september 2023 blant medlemmer i Archer. NR bestred at vilkårene for sympatiaksjon i Hovedavtalen punkt 17.1 var oppfylt. Etter at tvisteforhandlinger var gjennomført, tok LO ut stevning for Arbeidsretten 19. september 2023. Saken ble hevet etter at partene i felles prosesskriv 20. oktober 2023 opplyste at plassoppsigelsene i Archer var trukket tilbake. Partene opprettholdt for øvrig sine standpunkter til den overordnede tariff forståelsen.
- (25) LO varslet ny plassoppsigelse for medlemmene i Archer den 31. oktober 2023.
- (26) Nye tvisteforhandlinger mellom LO og NR ble gjennomført 31. oktober 2023. I protokollen heter det:

«LOs syn:

Hovedkonflikten foregår i Norge, nærmere bestemt på Ekofisk-feltet, og er «norsk»; arbeidstvistloven gjelder.

Hovedavtalen mellom Rederiforbundet og LO får anvendelse.

Hovedkonflikten er lovlig.

Sympatiaksjonene er til støtte for de streikende i hovedkonflikten.

Sympatiaksjonene vil bli satt i verk i Norge.

Vilkårene for iverksettelse av ubetingede sympatiaksjoner i Archer AS er derfor til stede.

LO vil, dersom Arbeidsretten konkluderer med at de varslede aksjonene er lovlige, samtidig varsle sympatiaksjon ved tilsvarende uorganiserte bedrifter.

For øvrig vises til LOs brev med krav om forhandlinger, datert 26. oktober 2023 og 1. september 2023.

Rederiforbundets syn:

Rederiforbundet viser til og opprettholder sitt syn som nedfelt i protokoll fra møte 5. september. Sympatiaksjonen er ikke til støtte for annen lovlig konflikt «i Norge» og er derfor tariffstridig jf. hovedavtalen punkt 17.1. Etter hvert som kunnskapen om hovedkonflikten øker, er det

dessuten stadig mer som trekker i retning av at hovedkonflikten omfattes av britisk rett og er ulovlig.

Industri Energi har streiket i nesten åtte måneder for å tvinge gjennom en avtaleklausul som innebærer tariffbrudd overfor Norges Rederiforbund. Klausulen var rettet mot arbeidsgivers styringsrett og ville hatt som virkning at medlemmene kunne oppnå særskilt beskyttelse i en forestående overtallighet i Storbritannia. Hvor sentralt dette kravet har vært for resultatløs mekling og streikens utbrudd er informasjon som er og vil være utilgjengelig for Rederiforbundet, ettersom dette er forhold som er underlagt lovpålagt taushetsplikt. Det er uheldig at LO varsler ny sympatiaksjon til støtte for samme streik, uten at det er godtgjort at man har tatt initiativ til nye forhandlinger eller meklingsmøte basert på ovennevnte utvikling i saken.

Å iverksette sympatiaksjon i Archer AS er lite egnet til å påvirke arbeidsgiver i hovedkonflikten og rammer samtidig bedriften svært hardt. Det anmodes om at LO og Industri Energi ikke melder plassoppsigelse da dette fremstår klart uforholdsmessig.»

- (27) LO tok ut stevning for Arbeidsretten 3. november 2023. NR innga tilsvarende 1. desember 2023.
- (28) Det verserer også tvist mellom Industri Energi og SLB UK om rettmessigheten av oppsigelser og beslutninger om disponering av personellet som var tatt ut i streik. Denne saken ble tvisteforhandlet mellom Industri Energi og SLB UK 16. november 2023. Ved stevning til Arbeidsretten samme dag har Industri Energi krevd dom for at SLB UKs beslutninger strider mot arbeidstvistloven § 8 andre ledd og er ugyldige.
- (29) Den 9. januar 2024 begjærte NR omberamning av hovedforhandlingen, eventuelt stansing av saken, av hensyn til sakens opplysning. Ved rettens beslutning og kjennelse 12. januar 2024 ble begjæringen ikke tatt til følge.
- (30) Hovedforhandling ble gjennomført 18., 19. og 22. januar 2024. To partsrepresentanter og syv vitner avga forklaring.
- (31) **Partenes påstandsgrunnlag og påstander**
- (32) *Landsorganisasjonen i Norge* har i korte trekk anført:
- (33) Hovedformålet med aksjonen er å støtte kravet om opprettelse av tariffavtale i SLB UK for ansatte på Island Captain. Dette følger klart av dokumentasjonen for tariffkravet og fra forhandlingene, og av parts- og vitneforklaringer.
- (34) Hovedkonfliktens bakgrunn, og tidspunktet og virkningene av sympatiaksjonen, tilsier også at det reelle formålet er å iverksette en sympatiaksjon. Hovedkonflikten brøt ut i streik i mars/april 2023.

Sympatiaksjon ble første gang varslet i september 2023 etter at SLB UK disponerte personell slik at virkningen av streiken i hovedkonflikten ble svekket. Den varslede aksjonen vil føre til arbeidsstans i Archer og vil påvirke SLB UK.

- (35) LO har etter en intern prosess besluttet å ikke forfølge spørsmålet om vilkårene i Hovedavtalen punkt 6.6 er oppfylt. Valget av sympatiaksjon blant ansatte i Archer bygger på en vurdering av om aksjonen vil påvirke partene i konflikten, men uten slike virkninger at det vil bli grepet inn med tvungen lønnsnemnd. Konflikten har ingen sammenheng med andre interessed spørsmål mellom partene. Tariffkravet vil heller ikke påvirke virkeområdet for OSA/OSBA. Avtalen har tidligere blitt gjort gjeldende direkte for selskaper både i tilfeller hvor det er norske avdelinger som kan ha stilling som avtalepart og direkte med det utenlandske selskapet.
- (36) Hovedkonflikten er «i Norge». Det sentrale tilknytningskriteriet må være tariffkravet og det arbeidet som søkes regulert. Hvor fartøyet eller arbeidstakerne til enhver tid oppholder seg kan ikke tillegges særlig vekt. Tariffkravet i hovedkonflikten gjelder norsk tariffavtale for det arbeidet det NOR-registrerte fartøyet Island Captain utfører på norsk sokkel. De fleste av Industri Energis medlemmer i SLB UK har bare arbeidet på norsk sokkel, og har også skatteplikt til Norge for arbeidet der. Arbeidet på norsk sokkel er stanset eller forsøkt stanset gjennom streiken i hovedkonflikten.
- (37) Sammenhengen mellom Hovedavtalen kapittel XVI og XVII tilsier at hovedkonflikten er i Norge. Kapitlene viser at tariffkravet er avgjørende for om konflikten er i Norge. Dette har også støtte i ARD-2001-382 *West Epsilon*.
- (38) Reelle hensyn taler for en klar og praktikabel regel om at hovedkonflikten i dette tilfellet er i Norge. En dom i favør av NR vil føre til at adgangen til sympatiaksjoner etter OSBA blir mer begrenset enn etter OSA.
- (39) Hovedkonflikten er lovlig. Tvister om tariffspørsmål på norsk sokkel har alltid vært vurdert etter norsk rett. Denne løsningen følger også av streikens tilknytning til Norge og rettsvalgreglene i Roma II-forordningen artikkel 9.

Industri Energi har i hovedkonflikten oppfylt de kravene arbeidstvistloven stiller til fremgangsmåte for å iverksette streik.

(40) NRs krav om dom for forståelsen av vilkåret «i Norge» må avvises fordi forhandlingskravet ikke er oppfylt. Den generelle forståelsen av vilkåret har ikke vært tema i tvisteforhandlingene mellom partene. En part som krever dom for en bestemt forståelse av en bestemmelse må i tvisteforhandlingene klart tilkjenne den forståelsen man legger til grunn. Det er også uklart hvilke rettsvirkninger som vil følge av en dom i samsvar med påstanden.

(41) Det er nedlagt slik endret påstand:

«1. Den av LO og Industri Energi varslede sympatiaksjon i Archer AS, er tariffmessig og lovlig.
2. Rederiforbundets påstandspunkt 1 avvises.»

(42) *Norges Rederiforbund* har i korte trekk anført:

(43) Forhandlingskravet er oppfylt. Vilket om at hovedkonflikten må være «i Norge» var tema i tvisteforhandlingene. NR tok i tilsvaret opp at LO i det første søksmålet om rettmessigheten av sympatiaksjonen (sak nr. 23/70), gjorde gjeldende at Hovedavtalens bestemmelser om sympatiaksjon ikke gjaldt for sympatiaksjoner til støtte for hovedkonflikter i utlandet. LO har ikke gitt tilbakemelding på dette spørsmålet. På denne bakgrunn er det krevd dom for avklaring av tariffforståelsen.

(44) Hovedavtalen mellom LO og NR har en selvstendig geografisk begrensning av adgangen til sympatiaksjon. Vilket om at konflikten må være «i Norge» er en annen regulering av retten til sympatiaksjon enn den som finnes i Hovedavtalen LO–NHO. Hovedavtalen LO–NR er til hinder for å bruke sympatiaksjoner til støtte for hovedkonflikter i utlandet. Tariffhistorikken taler for denne tolkningen.

(45) Punkt 17.1 krever at streiken må være «i Norge». Tariffkravet er uten betydning i den vurderingen. Hovedkonflikten sikter til det virkemiddelet – arbeidskampen – som brukes for å vinne frem med kravet. Denne tolkningen stemmer med den LO har lagt til grunn i andre sammenhenger, jf. AR-2013-21 *Subsea 7* avsnitt 16 og 39.

- (46) Hovedkonflikten har ingen tilknytning til Norge. Arbeidsavtalens parter er begge hjemmehørende i Storbritannia. De streikende har etter arbeidsavtalene fremmøtested i Danmark. Fartøyet som utfører arbeid er aldri i norsk havn, og fartøyet var ikke på norsk kontinentalsokkel da fristen for plassoppsigelsen utløp. Streiken ble iverksatt og fikk virkninger i Storbritannia.
- (47) Hovedkonflikten er ikke lovlig. Spørsmålet om hovedkonflikten er lovlig må løses uavhengig av om hovedkonflikten i Hovedavtalens forstand er i Norge. Det betyr at hovedkonflikten må være lovlig ut fra de regler som må anvendes ifølge reglene om rettsvalg. Etter Roma II-forordningen artikkel 9 nr. 1 skal man anvende retten i «det land, hvor kampskridtet skal foretages eller er foretaget». Det sentrale er aksjonens virkning for rettsforholdet mellom partene i hovedkonflikten. Streiken er varslet og iverksatt overfor medlemmer som er britiske statsborgere som oppholder seg i Storbritannia i tvist med en britisk arbeidsgiver. Den begrensede skatteplikten medlemmene har til Norge og at innretningen er registrert i Norsk Ordinært Skipsregister kan ikke tillegges særlig vekt. Virkningen av arbeidskampen inntreffer ikke på en innretning på norsk sokkel eller i Norge. Tvisten gjelder heller ikke innretninger som er undergitt sokkelstatens regulering. Norsk sokkel er i denne sammenheng likestilt med internasjonalt farvann. Hovedkonflikten reguleres derfor av britisk rett og er da klart ulovlig.
- (48) Sympatiaksjonen oppfyller ikke formålskravet. Aksjonens bakgrunn er tvist om det det var tale om streikebryteri som ga rett til å nekte å utføre arbeidsoppgaver etter Hovedavtalen punkt 6.6. LO har varslet sympatiaksjon i stedet for å forfølge rettstvisten om vilkårene i Hovedavtalen punkt 6.6.
- (49) Begrunnelsen for sympatistreiken er knyttet opp mot påstanden om at det foreligger streikebryteri. Det er et tydelig misforhold mellom aksjonens virkninger for Archer og SLB UK. Archer mister inntekter hvis det gjennomføres en ubetinget sympatiaksjon, men kan begrense skadevirkningene hvis det samtykkes til en betinget sympatiaksjon, som vil gi samme utfall som en rett til å nekte å arbeide sammen med streikebrytere. Dette viser sammenhengen mellom rettstvisten og varselet om sympatiaksjon.

(50) Det er nedlagt slik endret påstand:

«1. Uttrykket «i Norge», slik det er brukt i hovedavtalens punkt 17.1 «lovlig hovedkonflikt i Norge», utgjør et selvstendig vilkår og en geografisk begrensning for hvilke hovedkonflikter som kan støttes med sympatiaksjon.

2. Den av LO og Industri Energi varslede sympatiaksjon i Archer AS er tariffstridig og ulovlig.»

(51) **Arbeidsrettens merknader**

(52) I tariffperioden gjelder det fredsplikt for det som direkte og indirekte er regulert av tariffforholdet mellom partene og deres medlemmer, jf. arbeidstvistloven § 8 og Hovedavtalen punkt 2.1. Fredsplikten begrenser som utgangspunkt ikke adgangen til å gjennomføre aksjoner som ikke har til formål å fremtvinge endringer i tariffmessig ordnede forhold.

(53) Hovedavtalen kapittel XVII har bestemmelser om adgangen til å gjennomføre sympatiaksjoner. Saken gjelder vilkårene i punkt 17.1 første setning som lyder:

«Bestemmelsene om fredsplikt i tariffavtalene innskrenker ikke bedriftens eller arbeidstakernes rett til å delta i en arbeidsstans i Norge som blir satt i verk til støtte for en annen lovlig konflikt i Norge, når samtykke er gitt av NR eller LO.»

(54) Tvisten gjelder vilkårene om at aksjonen må gjennomføres «til støtte for en annen lovlig konflikt i Norge». Vilåret om at aksjonen må gjennomføres til støtte for en annen lovlig konflikt (hovedkonflikten), stiller krav til formålet med aksjonen. Dette drøftes i avsnitt 56. flg. nedenfor. Vilåret om at det må gjelde en «annen lovlig konflikt i Norge» er for det første et spørsmål om hovedkonflikten mellom Industri Energi og SLB UK er «i Norge». På dette punktet har NR krevd dom for den generelle forståelsen av dette vilåret. Spørsmålet om den generelle forståelsen av vilåret behandles i avsnitt 78 flg., mens spørsmålet om vilåret er oppfylt drøftes i avsnitt 97 flg. For det andre må det være en «lovlig» hovedkonflikt mellom Industri Energi og SLB UK. Dette drøftes i avsnitt 105 flg.

(55) For sympatiaksjoner til støtte for arbeidstakere i bedrifter som ikke er medlem av NR, er det etter punkt 17.3 et vilkår at tariffkravet i hovedkonflikten ikke går videre enn NRs tariffavtaler for tilsvarende virksomheter. I tilsvaret gjorde NR gjeldende at tariffkravet var i strid med punkt 17.3. NR har under hovedforhandlingen frafalt denne innsigelsen. De forholdene som ble gjort

gjeldende på dette punktet, er i stedet en del av påstandsgrunnlaget for at formålet med aksjonen er tariffstridig.

(56) *Spørsmålet om formålet med den varslede aksjonen er å støtte hovedkonflikten mellom Industri Energi og SLB UK*

(57) For at den varslede aksjonen ikke skal stride mot fredsplikten, må formålet med aksjonen være å støtte hovedkonflikten, det vil si interessetvisten mellom Industri Energi og SLB UK om opprettelse av tariffavtale. I AR-2013-21 *Subsea* 7 avsnitt 55 er utgangspunktet for vurderingen av formålskravet formulert slik:

«Vurderingen av aksjonens formål kan ikke begrenses til hva parten anfører om dette. Det må også ses hen til om aksjonens bakgrunn og virkninger underbygger det anførte formål. Vesentlig er hva som er foranledningen til hovedkonflikten, hovedkonfliktens art og omfang, og om det er en lett påviselig grunn til at sympatiaksjonen fremstår som et nødvendig virkemiddel eller om denne har en nærliggende forklaring i uenigheter i forholdet mellom partene i hoved- eller sympatikonflikten, jf. ARD 1927 side 71, ARD 1928 side 48 og ARD 1940 side 8. Det avgjørende er «streikens sanne karakter, og ikke hvad den blir kalt. Det er realiteten det må komme an på, og ikke formen», jf. ARD 1928 side 48 på side 54. Arbeidsretten må foreta en reell kontroll av om sympatiaksjonen er i strid med fredsplikten.»

(58) Et tilsvarende utgangspunkt formuleres i ARD-1989-134 *Bankakademiet* side 147:

«Det er således klart at selv om formålet med en demonstrasjonsaksjon i utgangspunktet ikke retter seg mot tariffmessige forhold, kan aksjonen likevel krenke den tariff- og lovbestemte fredsplikt: Hvis formålet også har en tilknytning til tariffbestemte forhold, og realiseringen av det kan komme til å øve innflytelse på tariffregulerte spørsmål, kan aksjonen falle inn under fredspliktens ramme. Avgjørelsen av dette må treffes konkret. Retten viser for såvidt til den rettsoppfatning som er lagt til grunn i ARD-1960-1, og som senere rettspraksis også har bygget på, jfr. blandt annet ARD-1970-65, ARD-1975-105, ARD-1976-23 og ARD-1981-117. Det er også helt klart at det er realiteten som er avgjørende for den rettslige bedømmelse. Retten nøyer seg her med å vise til ARD-1988-61. Det er ikke tilstrekkelig bare å se hen til hva en part selv har gitt uttrykk for at er formålet med en aksjon. Avgjørelsen må bygges på en samlet bedømmelse av hva som er aksjonens «sanne karakter», som det er uttrykt i ARD-1928-48. Det avgjørende er hva aksjonen ut fra sitt formål og innhold i realiteten refererer seg til.»

(59) Det er klart at sympatiaksjonen har som formål å støtte hovedkonflikten om opprettelse av tariffavtale mellom SLB UK og Industri Energi. Streik er iverksatt i hovedkonflikten. Denne førte til forsinkelser, men ikke full stans, i arbeidet med brønnstimulering. For å forsterke arbeidskampen, varslet Industri Energi plassoppsigelser for medlemmer i Archer. Selv om Archer ikke har et kontraktsforhold med SLB UK, inngår Archers personell blant dem som utfører arbeid for ConocoPhillips, slik at en plassoppsigelse faktisk vil få virkning for SLB UK. Det vises til rettens merknader om dette i avsnitt 63 nedenfor.

- (60) Spørsmålet er om aksjonen har et annet reelt hovedformål enn å være til støtte for streiken i hovedkonflikten.
- (61) NR har vist til at sympatiaksjon i Archer i liten grad vil få virkninger overfor SLB UK, og at sympatiaksjon blant medlemmer i ConocoPhillips i større grad ville vært egnet til å øve press på SLB UK.
- (62) Arbeidsretten kan i alminnelighet ikke prøve hensiktsmessigheten eller forholdsmessigheten av den varslede aksjonen, jf. ARD-1924-18 *Østlandske Petroleumskompagni* på side 22, ARD-1930-115 *Foldal Verk* på side 130, ARD-1933-82 *Randsfjordkonflikten* på side 104 og ARD-2010-222 *IKT-avtalen* avsnitt 85 og 90. Det er ikke grunnlag for å fravike utgangspunktet i denne saken. Aksjonens virkninger kan imidlertid være et moment som kaster lys over det reelle hovedformålet med aksjonen.
- (63) SLB UK har ikke kontrakt med ConocoPhillips eller Archer. Mellom SLB UK og Archer er det en faktisk forbindelse ved at Archer bistår med løfteoperasjoner. Andre virksomheter enn Archer kan imidlertid også utføre slike oppgaver.
- (64) Selv om de praktiske virkningene av en sympatiaksjon i Archer etter dette kan sies å være begrensede, må det etter bevisførselen legges til grunn at den ikke er uten virkning for arbeidet som utføres av SLB UK, eller at aksjonen vil virke som et press på eget tarifforhold.
- (65) NR har også vist til at det har foreligget en rettstvist mellom Industri Energi og Archer. Tidligere tvister og uenigheter mellom partene i sympatiaksjonen kan kaste lys over aksjonens reelle formål. Men som påpekt i ARD-1989-134 *Bankakademiet* kan en slik tilknytning til tidligere eller andre tvister mellom partene bare få betydning når det er en «særegen og meget sterk sammenheng» mellom aksjonsgrunnlaget og tidligere tvister (side 147).
- (66) Tvistebehandlingen mellom Industri Energi og Archer har tatt opp problemstillingen om det pågår streikebryteri, og NR anfører at formålet med sympatiaksjonen blant annet er å løse denne rettstvisten. Grunnlaget for anførselen er i korte trekk:

- (67) Industri Energi tok i juni 2023 opp spørsmålet om uorganiserte arbeidstakere i SLB UK hadde blitt satt til å utføre arbeidsoppgaver som skulle vært utført av arbeidstakere som var tatt ut i streik. Industri Energi anførte blant annet overfor Archer at Hovedavtalen punkt 6.6 ga ansatte rett til å nekte å arbeide sammen med personell fra SLB UK. Hovedavtalen punkt 6.6 lyder:

«Arbeidstakere har ikke plikt til å arbeide sammen med eller under ledelse av personer som har vist slik utilbørlig opptreden at de etter alminnelig oppfatning i arbeidslivet eller samfunnslivet for øvrig bør kunne kreves fjernet. Dersom slike forhold oppstår skal det snarest opptas drøftelser mellom partene. Fører disse drøftelsene ikke til enighet, må arbeidsstans eller annen form for arbeidskamp ikke finne sted, men tvisten skal behandles videre i samsvar med reglene i kap. II.»

- (68) Retten til å nekte å arbeide sammen med personer som har utvist «utilbørlig opptreden», omfatter tilfeller hvor det foregår streikebryteri. Spørsmålet om å nekte å utføre arbeid skal drøftes med arbeidsgiver. Dersom det er uenighet om retten til å nekte å utføre arbeidsoppgaver, skal saken behandles som rettstvist, med tvisteforhandlinger og eventuelt sak for Arbeidsretten. Frem til tvisten er avgjort har de ansatte ikke rett til å nekte å utføre arbeid.

- (69) Spørsmålet ble tvisteforhandlet lokalt i juni 2023, men ikke fulgt opp som rettstvist. Det er ikke anført at ansatte har nektet å arbeide sammen med personell fra SLB UK. Et oppslag på Industri Energis nettsider understreker også at det ikke måtte iverksettes aksjoner før spørsmålet var avklart:

«Christopher Talgø, tillitsvalgt i Archer og leder i samarbeidskomiteen for oljeservice utdyper:
- Det er helt uakseptabelt å støtte opp om virksomhet som drives av streikebrytere. Derfor krever vi nå forhandlinger med bedriften vår, hvor vi mener at de ansatte i bedriften skal kunne avstå å bistå aktiviteter som utføres ved hjelp av streikebryteri. Streik er et lovlig og anerkjent virkemiddel i norsk arbeidsliv som alle parter må respektere fullt ut. De fire klubbliderne understreker at inntil spørsmålet er avklart, enten gjennom enighet med bedriftene, enighet mellom hovedorganisasjonene eller dom i arbeidsretten, må ikke arbeidsstans eller annen form for arbeidskamp finne sted.
- Altså skal alle forholde seg på vanlig måte ovenfor SLB UKs operasjoner på Ekofisk-feltet inntil avklaring foreligger, sier de tillitsvalgte.»

- (70) I plassoppsigelsene som ble gitt 5. september 2023, gjorde LO gjeldende at vilkårene for ubetinget sympatiaksjon var oppfylt. Det ble også anført at vilkårene for betinget sympatiaksjon etter Hovedavtalen punkt 17.5 var oppfylt fordi SLB UK hadde krenket organisasjonsretten. En betinget sympatiaksjon går i korte trekk ut på at man ikke utfører arbeid for den streikerammede virksomheten, og er slik sett sammenlignbart med retten til å nekte å arbeide sammen med ansatte som begår streikebryteri. På dette punktet er det

sammenfall mellom tvisten om Hovedavtalen punkt 6.6 og sympatiaksjonen. I plassoppsigelsene som ble gitt 31. oktober 2023 påberopes kun adgangen til ubetinget sympatiaksjon. I stevningen til Arbeidsretten ble det imidlertid tatt forbehold om å kreve dom for at vilkårene for betinget sympatiaksjon var oppfylt.

- (71) Under saksforberedelsen i Arbeidsrettens sak nr. 23/70, samtykket NR i at sympatiaksjonen ble gjort betinget dersom Arbeidsretten skulle komme til at vilkårene for ubetinget sympatiaksjon var oppfylt. Saken ble da skåret til slik at det ved avgjørelsen av saken ikke var nødvendig å ta stilling til om vilkårene i punkt 17.5 var oppfylt. Samtykket er gjentatt i den foreliggende saken. Den omtvistede sympatiaksjonen er derfor avgrenset mot vilkårene i Hovedavtalen punkt 6.6 og punkt 17.5. NR har akseptert at en eventuell aksjon gjennomføres som betinget sympatiaksjon for å begrense skadevirkningene for Archer. Det er ikke i strid med fredsplikten at bruk av betinget aksjon i en slik situasjon aksepteres som en praktisk løsning hvis først vilkårene for ubetinget sympatiaksjon er oppfylt.
- (72) NR anfører videre at sympatiaksjonen har en side til virkeområdet for OSA/OSBA som gjør at formålskravet ikke er oppfylt. Det er vist til at OSA/OSBA aldri har vært gjort gjeldende for utenlandske selskap uten ansatte og driftsfunksjoner i Norge. OSBA gjelder etter avtalens punkt 2.1.1 for «bedrifter som driver virksomhet på eller mot norsk kontinentalsokkel innen eller i tilknytning til undervannsaktiviteter, bore- og brønnaktiviteter, geologiske undersøkelser og tjenester, samt for annet arbeid innen eller i tilknytning til oljevirkomheten som partene måtte bli enige om». Det er ikke bestridt at det arbeidet som utføres av SLB UK etter sin art omfattes av avtalen. Omfangsbestemmelsen avgrenser ikke mot utenlandske selskap eller filialer.
- (73) OSBA har i punkt 2.3.1 en særregulering for utenlandsk personell ansatt på internasjonale betingelser, men den begrenser anvendelsen av avtalens bestemmelser innenfor avtalens virkeområde. Den gir ikke grunnlag for å begrense avtalens virkeområde som sådan. Det samme gjelder for punkt 2.4 om avtale i tilfelle det skal utføres arbeid i utlandet.

- (74) Praksis gir heller ikke holdepunkter for å tolke omfangsbestemmelsen slik NR gjør gjeldende. Det er flere eksempler på at OSA er gjort gjeldende direkte overfor utenlandske selskaper.
- (75) Sympatiaksjonen har på denne bakgrunn ikke til formål å endre virkeområdet for OSBA.
- (76) NR har også vist til at Industri Energi over tid har arbeidet for endringer i reguleringen av flerbruksfartøy, Som Arbeidsretten påpekte i ARD-2016-34 *Technip* avsnitt 38 er det en del av fagforeningers alminnelige virksomhet å arbeide for, og uttrykke meninger om arbeidslivsspørsmål og ivareta medlemmenes interesser i reguleringsspørsmål. Slike ytringer vil bare kunne begrense adgangen til å bruke arbeidskamp dersom det foreligger en særlig og meget sterk sammenheng mellom interessedspørsmålet og sympatiaksjonen. Det er ikke tilfellet her.
- (77) På denne bakgrunn finner Arbeidsretten det sannsynliggjort at formålet med streiken i Archer er å være til støtte for hovedkonflikten.
- (78) *Vilkåret om at aksjonen må være til støtte for annen lovlig konflikt «i Norge»*
- (79) Etter Hovedavtalen punkt 17.1 kan sympatiaksjon iverksettes til støtte for en annen lovlig konflikt «i Norge». NR har anført at presiseringen «i Norge» er en geografisk begrensning av adgangen til å gjennomføre sympatiaksjoner. På dette punktet har NR krevd dom for den generelle forståelsen av bestemmelsen. Retten vil først kommentere den generelle forståelsen av bestemmelsen, før retten vurderer om vilkåret er oppfylt i denne saken.
- (80) Et vilkår om at hovedkonflikten må være «i Norge» finnes ikke i bestemmelsene om sympatiaksjoner i hovedavtalene mellom LO og NHO. Forskjellen i utformingen av bestemmelsene tilsier at retten til sympatiaksjon etter OSBA er begrenset til å gjelde støtte til konflikter i Norge. Tariffhistorikken kaster ytterligere lys over hva tariffpartene har ment.
- (81) I Hovedavtalen av 1975 mellom LO/Norsk Sjømannsforbund og Norsk Boreriggeierforening hadde bestemmelsen om sympatiaksjon ingen uttrykkelig geografisk begrensning på adgangen til å gjennomføre sympatiaksjoner.

(82) Den første hovedavtalen mellom Oljearbeidernes Fellessammenslutning, senere SAFE, og Arbeidsgiverforeningen for skip og offshorefartøyer (ASO, senere NR) ble inngått i 1984. Avtalen hadde ikke egne bestemmelser om sympatiaksjoner, men hadde presiseringer om varsling av plassoppsigelser hvis innretningen var utenfor norsk havn, sjøterritorium eller sokkel.

(83) I Hovedavtalen mellom OFS og ASO fra 1988 ble sympatiaksjoner regulert i punkt XIII nr. 2. Bestemmelsen begrenset adgangen til sympatiaksjoner til «arbeidsstans på den norske kontinentalsokkel». I nr. 2 første setning heter det:

«Bestemmelsene om fredsplikt i tariffavtalene innskrenker ikke rederienes eller arbeidstakernes rett til å delta i en arbeidsstans på den norske kontinentalsokkel som blir satt i verk til støtte for en annen lovlig konflikt på den norske kontinentalsokkel, når samtykke er gitt av ASO eller OFS.»

(84) NOPEF overtok tariffområdet fra Norsk Sjømannsforbund i 1989. Den første revisjonen av hovedavtalen mellom NR og NOPEF ble gjennomført i 1993. ASO foreslo at hovedavtalen skulle ha samme ordlyd som avtalen mellom NR og OFS. NOPEF krevde at formuleringen «den norske kontinentalsokkel» skulle strykes, og at det skulle tilføyes «i Norge». I ASOs notat 24. januar 1992 med interne kommentarer til kravet fra NOPEF, heter det:

«NOPEF vil at sympatiaksjoner ikke bare skal gjelde «på den norske kontinentalsokkel». De vil ha tilføyet «eller i Norge». Anbefaling: må presiseres at det har med offshorevirksomheten å gjøre.»

(85) Ny hovedavtale ble inngått med virkning fra 1. april 1993. Bestemmelsen om sympatiaksjoner i kapittel XIII nr. 2 første punktum fikk slik ordlyd:

«Bestemmelsen om fredsplikt innskrenker ikke bedriftens eller arbeidstakernes rett til å delta i en annen lovlig konflikt i offshorerelatert virksomhet i Norge, når samtykke er gitt av ASO eller LO.»

(86) I 1993 opprettet ASO og NOPEF en såkalt basisavtale som skulle gjelde for arbeidstakere bosatt i Norden og som arbeidet på norskregistrert flyttbar innretning i virksomhet på utenlandsk kontinentalsokkel. Denne bygget på at sympatiaksjoner ikke kunne gjennomføres til støtte for konflikter utenfor Norge. Basisavtalen skulle ledsages av en sokkelavtale som ble avtalt for den enkelte sokkel det skulle arbeides på. For revisjon av sokkelavtalene gjaldt reglene i arbeidstvistloven og Hovedavtalen kapittel XIII, med unntak av punkt 2 om

sympatiaksjoner. Sympatiaksjoner kunne ikke gjennomføres til støtte for revisjon av sokkelavtalene. Basisavtalen ble sagt opp i 1998 etter at den hadde blitt gjenstandsløs.

- (87) Adgangen til å iverksette sympatiaksjoner var også tema i hovedavtaleforhandlingene i 1998. I forbindelse med at NOPEF skulle forhandle for grupper som på det tidspunktet var omfattet av Hovedavtalen med NHO, tok LO opp spørsmål om endringer i Hovedavtalen med NR. I et internt notat 26. januar 1998 utarbeidet av Per Kure i NR, pekes det på at ingen av NRs hovedavtaler var identiske med hovedavtalene som NHO hadde med LO og YS. Deretter uttales det:

«Alle våre avtaler er laget spesifikt for våre avtaleområder og med tilpasninger til de spesielle forhold som gjelder der.»

- (88) Notatet redegjorde også for avtaler NR hadde for skip og flyttbare innretninger. I et punkt om «Andre virksomhetsområder i oljevirksomheten», heter det:

«Dette vil være plattformboring, brønnservice etc. Her er det foreløpig ikke inngått avtaler, men både NOPEF og OFS har tatt opp hovedavtalespørsmålet. Begge organisasjonene ønsker at de generelle hovedavtalene som hhv LO og YS har med NHO skal gjøres gjeldende både her og for de flyttbare innretningene.»

- (89) Notatet avsluttes deretter med et avsnitt om NRs holdning til hovedavtalene. Det uttales her:

«Vår holdning har alltid vært at hovedavtalene skal være tilpasset virksomheten de skal regulere, slik at vi alltid har avvist å ta i bruk avtalene som hovedorganisasjonene har med NHO. Dette vil også være vårt standpunkt fremover, da disse avtalene inneholder en mengde ting som er både uinteressante for oss, og til dels meget vanskelig å forholde seg til innen næringer hvor midlene ikke er landfaste.»

- (90) I brev 18. februar 1998 krevde NOPEF at formuleringene «i Norge» og «i offshorerelatert virksomhet i Norge» skulle strykes. Ved protokoll 20. mars 1998 ble avtaleteksten endret ved at man fjernet henvisningen til «offshorerelatert virksomhet», men beholdt vilkåret om at aksjonen måtte være til støtte for «konflikt i Norge».

- (91) Historikken viser at Hovedavtalen mellom LO og NR har begrenset adgangen til sympatiaksjoner til aksjoner til støtte for hovedkonflikter i Norge. Hovedavtalen punkt 17.1 gir ikke en generell og ubegrenset rett til å gjennomføre sympatiaksjoner.

- (92) NR har i prosesskriv 9. januar 2024 nedlagt særskilt påstand om dom for den generelle forståelsen av vilkåret i punkt 17.1. Påstanden lød:

«Partene har med hovedavtalens punkt 17.1 begrenset retten til å gå til sympatiaksjoner slik at de utelukkende kan erklæres til støtte for hovedkonflikter som finner sted i Norge.»

- (93) Påstanden er justert under hovedforhandlingen, slik at det nå bare kreves dom for at «i Norge» er en geografisk begrensning for hvilke hovedkonflikter som kan støttes med sympatiaksjoner. LO har argumentert for at vilkåret er oppfylt og har ikke klart bestridt at det er et vilkår for sympatiaksjon at hovedkonflikten må være i Norge. LO har erkjent at sympatiaksjon ikke vil bli gjennomført dersom hovedkonflikten er i utlandet, men det er ikke det samme som at man erkjenner at Hovedavtalen begrenser adgangen til å gjennomføre sympatiaksjoner i slike tilfeller.
- (94) LO har under hovedforhandlingen anført at kravet om dom for den generelle forståelsen må avvises fordi forhandlingskravet ikke er oppfylt. Dette kan ikke føre frem. Et særtrekk ved saken er at tvisten, med noen modifikasjoner, ble brakt inn for Arbeidsretten to ganger høsten 2023. I begge tvistene har NR anført at det er et vilkår for sympatiaksjoner at de gjennomføres til støtte for hovedkonflikter «i Norge». Den tolkning NR krever dom for, har vært drøftet mellom partene i forhandlingene om de to tvistene. Dette oppfylder kravet til tvisteforhandlinger, jf. AR-2023-35 *Norsk Luftambulansse* avsnitt 82–88. Retten kan ikke se at det er behov for å utsette pådømmelsen av hensyn til sakens opplysning.
- (95) LO har videre anført at påstanden ikke bidrar til avklaring av tarifførståelsen. Påstanden tar ikke sikte på å avklare hva som mer konkret ligger i tilknytningskravet. NR har begrenset påstanden til dom for at tilknytning til Norge er et vilkår for å gjennomføre sympatiaksjoner. På dette punktet er det en uenighet mellom partene. LOs presisering om at aksjonen ikke vil bli iverksatt dersom hovedkonflikten ikke er i Norge, betyr som nevnt foran ikke at LO er enig med NR i tolkningen av vilkåret. Retten viser også til at LO under hovedforhandlingen har anført at reelle hensyn taler mot at det skal være forskjeller i adgangen til å gjennomføre sympatiaksjoner etter OSA og OSBA.

- (96) På denne bakgrunn avses det dom i samsvar med den justerte påstanden fra NR.
- (97) *Spørsmålet om hovedkonflikten mellom Industri Energi og SLB UK er «i Norge»*
- (98) Selv om Hovedavtalen begrenser adgangen til sympatiaksjoner til å gjelde konflikter «i Norge», har avtalen ingen kriterier eller presisering av hva som skal til for at en hovedkonflikt har tilstrekkelig tilknytning til Norge. Dette må bygge på en konkret vurdering av om konflikten har nærmest tilknytning til Norge eller til et annet land. Slik saken ligger an, er spørsmålet om konflikten har nærmest tilknytning til Storbritannia eller Norge. Tilknytningen til Danmark er i dette tilfellet mer tilfeldig og underordnet hovedkonflikten, og derfor ikke relevant.
- (99) Hovedkonflikten består mellom en norsk fagforening og en virksomhet med sete i Storbritannia. SLB UK har en norsk avdeling (NUF), men avdelingen er uten betydning for de spørsmål denne saken reiser. De rent selskapsrettslige forhold gir liten veiledning for hvor hovedkonflikten er. Tilknytningen til arbeidet og tariffkravet må tillegges større vekt. Denne vurderingen må ta utgangspunkt i situasjonen da plassoppsigelsene i hovedkonflikten ble gitt.
- (100) Arbeidstakerne som har arbeidet på Island Captain har mønstret på og av i Esbjerg, det vil si de reiser fra England til Danmark, og fra Danmark til England i forbindelse med arbeidsperiodene. Arbeidstakerne følger en fire ukers-rotasjon, det vil si fire uker på fartøyet og fire uker hjemme. Arbeidstiden går med til brønnstimulering. I tillegg utfører de ansatte arbeid med å klargjøre fartøyet for oppdrag. Blant arbeidsoppgaver mens skipet ligger til kai i Esbjerg inngår utstyrstesting, service på utstyr i forbindelse med planlegging/forberedelse til kommende oppdrag, lasting av skipet med produkter for brønnboring som er nødvendig for at det skal være klart for seiling og generelt husholdsarbeid.
- (101) Under hovedforhandlingen har det vært tema hvor mye tid Island Captain bruker på norsk sokkel. Retten legger til grunn at Island Captain ikke anløper norske havner og at selve oppkoblingen på Ekofiskfeltet utgjør en mindre del

av den totale arbeids- eller driftstiden. I SLB UKs tilsvarende svar i Arbeidsrettens sak nr. 23/76 opplyses det at opphold i norsk økonomisk sone varierer, men er i gjennomsnitt 14–16 dager av en total skiftperiode på 28 dager. Det er også fremlagt oversikt over seilingsmønster. Detaljene i tidsbruk og seilingsmønster er imidlertid ikke av vesentlig betydning i denne saken. Det sentrale er at seiling kun går til og fra norsk sokkel for oppdraget med ConocoPhillips, som er et oppdrag som strekker seg tilbake til 2007.

- (102) Arbeidstakerne kan i henhold til arbeidsavtalene settes til tjeneste på de fartøy hvor det er hensiktsmessig at de gjør tjeneste. Selv om selskapet etter arbeidsavtalene ikke er avskåret fra å flytte personell mellom fartøy, må det i vurderingen av hvor hovedkonflikten er, tillegges vekt at de 9 ansatte som er tatt ut i streik, på tidspunktet for plassoppsigelsene i flere år hadde gjort tjeneste på Island Captain, som er et fartøy som frem til da hadde utført brønnstimulering på Ekofiskfeltet. Ansatt Kenneth Hope har forklart at selv om hans opprinnelige arbeidsavtale oppga britisk sokkel som arbeidssted, har han fra ansettelsestidspunktet kun tjenestegjort på Island Captain og oppdraget på norsk sokkel.
- (103) I vurderingen av om hovedkonflikten i Hovedavtalens forstand er i Norge, er det også naturlig å se hen til tariffkravet som er fremmet. Industri Energi har fremmet krav om at OSA skal opprettes som direkteavtale for arbeid SLB UK utfører for norske installasjoner på norsk sokkel. NR har ikke bestridt at avtalen ville vært anvendelig for det arbeidet som utføres av SLB UK.
- (104) På denne bakgrunn er vilkåret om at hovedkonflikten må være «i Norge» etter Arbeidsrettens syn oppfylt.
- (105) *Spørsmål om sympatiaksjonen skjer til støtte for en «lovlig» hovedkonflikt*
- (106) For at sympatiaksjonen skal være rettmessig, må den etter Hovedavtalen punkt 17.1 være til støtte for en «lovlig» hovedkonflikt. Rent språklig er dette en henvisning til om hovedkonflikten mellom Industri Energi og SLB UK strider mot lovbestemmelser.

- (107) Slik saken ligger an, er det sentrale spørsmålet hvilke lovregler bestemmelsen viser til. Spørsmålet er om lovligheten av hovedkonflikten skal løses på grunnlag av norsk eller britisk rett.
- (108) Tariffpartene kan som utgangspunkt avtale hvilket lands rett som skal regulere tariffforholdet, jf. ARD-1995-214 *Norske SAS-Flygeres Forening* på side 224–225. I Europaparlamentets og rådets forordning (EF) nr. 593/2008 av 17. juni 2009 om lovvalgsregler for kontraktsrettslige forpliktelser (Roma I) artikkel 3 nr. 1 heter det:
- «En aftale er underlagt den lov, som parterne har vedtaget. Lovvalget skal være udtrykkeligt eller klart fremgå af aftalens bestemmelser eller omstændighederne i øvrigt. Parternes lovvalg kan omfatte hele aftalen eller kun en del deraf.»
- (109) Hovedavtalen kan som utgangspunkt derfor regulere hvilket lands rett lovlighetsvilkåret skal referere til. Når partene har tariffestet en rett til sympatiaksjon til støtte for en hovedkonflikt «i Norge», taler mye for at tariffpartene har forutsatt at lovligheten av denne konflikten skal avgjøres ut fra norsk rett. LOs anførsler er på dette punktet tvetydige. Det er på den ene siden vist til at spørsmål om anvendelse av utenlandsk rett aldri har vært reist for vedtak om tvungen lønnsnemnd eller i tvister for Arbeidsretten om tariffavtaler på norsk sokkel. Det tilsier at dette er en generell forutsetning for tariffreguleringen. På den andre siden har LO på spørsmål fra retten presisert at det er reglene om rettsvalg som må legges til grunn ved avgjørelsen av om det er et annet lands rett som avgjør om hovedkonflikten er lovlig etter punkt 17.1.
- (110) Arbeidsretten må derfor prejudisielt ta stilling til hvilket lands rett som etter norsk internasjonal privatrett skal legges til grunn så langt dette er nødvendig for å svare på spørsmålet om hovedkonflikten mellom Industri Energi og SLB UK er «lovlig» i Hovedavtalens forstand. I denne vurderingen tar retten til dels utgangspunkt i beskrivelsen av virksomheten som er gitt i SLB UKs tilsvarende svar i Arbeidsrettens sak nr. 23/76. Rettsvalget i dette tilfellet skjer imidlertid innenfor rammen av tariffforholdet mellom LO/Industri Energi og NR, hvor den grunnleggende forutsetningen retten har pekt på foran er relevant.

- (111) Dersom ikke rettsvalget følger av fastere regler, skal spørsmålet om lovligheten avgjøres etter det lands rett som saksforholdet etter en totalbedømmelse har nærmest tilknytning til («Irma Mignon-formelen»), jf. Rt-2009-1537 *Bokhandleren i Kabul* avsnitt 32. Norske regler om rettsvalg gir som utgangspunkt ingen klar løsning av spørsmålet i denne saken.
- (112) Ved tolkningen av norske rettsvalgregler, er det relevant å se hen til reguleringen av rettsvalg som finnes i EU, jf. Rt-2009-1537 *Bokhandleren i Kabul* avsnitt 34. Et utgangspunkt finnes i Europaparlamentets og rådets forordning (EF) nr. 864/2007 av 11. juli 2007 om lovvalg for forpliktelser utenfor kontrakt (Roma II-forordningen). Forordningen har regler om rettsvalg for forpliktelser utenfor kontraktsforhold. De alminnelige reglene om rettsvalg følger av artikkel 4, som lyder:
- «1. Medmindre andet er fastsat i denne forordning, anvendes på en forpligtelse uden for kontrakt, der udspringer af en skadevoldende handling, loven i det land, hvor skaden indtræder, uanset i hvilket land den skadevoldende begivenhed fandt sted, og uanset i hvilket land eller hvilke lande de indirekte følger af denne begivenhed indtræder.
2. Har den påstået ansvarlige og den skadelidte sædvanligt opholdssted i samme land på det tidspunkt, hvor skaden indtræder, anvendes det pågældende lands lov.
3. Hvis det af alle sagens omstændigheder fremgår, at den skadevoldende handling har en åbenbart nærmere tilknytning til et andet land end det, der er omhandlet i stk. 1 og 2, anvendes dette andet lands lov. En sådan åbenbart nærmere tilknytning til et andet land vil navnlig kunne støttes på et forudgående retsforhold mellem parterne, f.eks. en aftale, med nær tilknytning til den pågældende skadevoldende handling.»
- (113) Utgangspunktet er at rettsvalg utenfor kontraktsforhold skal legges til grunn skadestedets rett, jf. artikkel 4 nr. 1.
- (114) Artikkel 9 har en særregel om rettsvalg for arbeidskamp som lyder:
- «På en forpligtelse uden for kontrakt i forbindelse med det ansvar, der påhviler en person i dennes egenskab af arbeidstager eller arbejdsgiver eller de organisationer, der repræsenterer sådanne personers faglige interesser, for skader, der forvoldes af et forestående eller et gennemført kollektivt kampskridt, anvendes loven i det land, hvor kampskridtet skal foretages eller er foretaget, jf. dog artikel 4, stk. 2.»
- (115) Det følger av sammenhengen mellom artikkel 9 jf. artikkel 4 nr. 2 og artikkel 14, at spørsmålet om hvilket lands rett som skal legges til grunn for vurderingen av om arbeidskampen er lovlig, må løses ut fra om partene har felles hjemland, partenes eventuelle avtale om rettsvalget eller ut fra hvor arbeidskampen gjennomføres eller skal gjennomføres.

- (116) Artikkel 9 bestemmer at rettsvalg for «kollektive kampskridd» som utgangspunkt skal skje på grunnlag av retten på det sted arbeidskampen gjennomføres eller skal gjennomføres. I fortalens punkt 27 vises det til at hva som regnes som kollektive aksjoner varierer mellom medlemsstatene. Forordningen bygger derfor på at «det bør være loven i det land, hvor det kollektive kampskridd blev foretaget, der skal anvendes, med det sigte at beskytte arbeidstagneres og arbeidsgivernes rettigheder og pligter». Adgangen til bruk av arbeidskamp og fremgangsmåten ved gjennomføring av den varierer mellom medlemsstatene. Lovligheten av arbeidskamp bør derfor bruke retten der arbeidskampen gjennomføres eller skal gjennomføres.
- (117) I dette tilfellet er det først og fremst formelle forhold som taler for at britisk rett er anvendelig. Arbeidsgiver og de ansatte er hjemmehørende i Storbritannia. Hovedkonflikten består imidlertid mellom Industri Energi og SLB UK. De ansattes bopel og statsborgerskap kan da ikke tillegges avgjørende vekt. Dette tilsier også at det ikke er avgjørende at kravet om tariffavtale er rettet mot et selskap som er hjemmehørende i Storbritannia, eller at SLB UK ikke har et direkte kontraktsforhold med et selskap på norsk sokkel.
- (118) Kampmidealet i dette tilfellet er arbeidsstans. Hvor arbeidskampen er gjennomført eller skal gjennomføres, må da se hen til hvor arbeidet skulle vært utført. Vurderingen av hvor arbeidskampen gjennomføres eller skal gjennomføres, må bygge på situasjonen slik den var da plassoppsigelsen i hovedkonflikten ble gitt. Industri Energi har gitt plassoppsigelse og iverksatt arbeidsstans for 9 medlemmer som frem til konflikten oppstod arbeidet på Island Captain. Dette fartøyet har – i motsetning til andre fartøy som disponeres av SLB UK – i lengre tid utelukkende utført brønnstimulerings tjenester på norsk sokkel. Den potensielle disponeringen av ansatte til tjeneste på andre fartøy kan da ikke ha særlig betydning.
- (119) Etter Arbeidsrettens vurdering tilsier forordningen artikkel 9 at norsk rett skal legges til grunn for vurderingen av om hovedkonflikten er lovlig etter Hovedavtalen punkt 17.1.

- (120) NR har anført at artikkel 9 ikke er anvendelig fordi arbeidskampen gjennomføres på norsk kontinentalsokkel og derfor skjer i internasjonalt farvann, og det er vist til drøftelsen i Sinander, Internationell kollektivavtalsreglering (2017) side 168.
- (121) Slik saken ligger an, trenger Arbeidsretten ikke ta stilling til forholdet mellom artikkel 9 og artikkel 4. Etter artikkel 4 nr. 3 skal man anvende norsk rett hvis det ut fra «alle sagens omstændigheder fremgår, at den skadevoldende handling har en åbenbart nærmere tilknytning» til norsk rett enn til britisk rett. Momentene i denne saken trekker alle i retning av at hovedkonflikten har nærmest tilknytning til norsk rett. Dette gjelder uansett om rettsvalget skjer på grunnlag av Irma Mignon-formelen, artikkel 9 eller artikkel 4 nr. 3.
- (122) Island Captain er registrert i Norsk Ordinært Skipsregister, som gir det en tilknytning til Norge. I tillegg kommer de momenter som utpeker Norge som arbeidskampsted etter Hovedavtalen punkt 17.1 og som etter forordningen artikkel 9 tilsier at arbeidskampen skal gjennomføres på norsk sokkel. Også kontraktskjeden mellom SLB UK, Schlumberger Offshore Services Ltd. og ConocoPhillips gir tvisten en tilknytning til Norge.
- (123) Arbeidsretten legger derfor til grunn at vilkåret om «lovlig» hovedkonflikt som vilkår for å gjennomføre sympatiaksjon etter Hovedavtalen mellom LO og NR punkt 17.1, må avgjøres ut fra norsk rett. Det er enighet om at LO har oppfylt de krav arbeidstvistloven stiller til fremgangsmåten ved gjennomføring av streik. Den varslede sympatiaksjonen vil derfor gjennomføres til støtte for en lovlig hovedkonflikt.
- (124) LO må på denne bakgrunn få medhold i påstanden om at den varslede sympatiaksjonen vil være tariffmessig og lovlig. Det må i tillegg avsies dom i samsvar med NRs påstand om tolkningen av punkt 17.1.
- (125) Dommen er enstemmig.

Slutning

- 1. Den av Landsorganisasjonen i Norge og Industri Energi varslede sympatiaksjon i Archer AS, er tariffmessig og lovlig.*
- 2. Uttrykket «i Norge», slik det er brukt i Hovedavtalens punkt 17.1 «lovlig hovedkonflikt i Norge», utgjør et selvstendig vilkår og en geografisk begrensning for hvilke hovedkonflikter som kan støttes med sympatiaksjon.*